

Broedvogels en planten in het Personnenbos (Beuningen) 2013

**Hans Hollander
28 september 2013
Rapport 24**

ir. Hans Hollander
Oudelaan 2005
6605 SC Wijchen
024 - 6412564
hanshollander@xmsnet.nl

Overige publicaties:

- 1 Hollander, H., 2005. Broedvogelinventarisatie Scoutingterrein St. Walrick – Heumen 2005.
- 2 Hollander, H., 2006. Vleermuiswaarnemingen op een terreinbezoek in het Hernense Bos op 16 mei 2006.
- 3 Hollander, H., 2006. Vleermuiswaarnemingen Vennengebied mei 2006.
- 4 Hollander, H., 2007. Broedvogelinventarisatie Vormersbos – Wijchen 2006.
- 5 Hollander, H., 2008. Broedvogelinventarisatie Oosterpark 2008.
- 6 Hollander, H., 2008. Broedvogelinventarisatie Wijchens Meer-westplas 2008.
- 7 Hollander, H., 2009. Broedvogelinventarisaties Vormersbos – Wijchen 2006 en 2009
- 8 Hollander, H., 2009. Inventarisatie Balgoijse Wetering, Wijchen 2009 en overige faunistische waarnemingen in de periode 2004-2010.
- 9 Hollander, H., 2009. Monitoring konijnen in Zuidwest-Wijchen in 2007 en 2008.
- 10 Hollander, H., 2009. Vogelmonitoring Vormerse Plas, Wijchen in 2008 en 2009.
- 11 Hollander, H., 2010. Broedvogelinventarisatie Balgoijse Wetering, Wijchen. 2010 – westelijk deel.
- 12 Hollander, H., 2010. Dagvlinderinventarisatie Vormersbos - Wijchen 2010 + voorkomende plantensoorten.
- 13 Hollander, H., 2010. Zoogdierwaarnemingen in en om Wijchen 2004 – 2010.
- 14 Hollander, H., 2011. Broedvogelinventarisatie Alvernese Heide 2011.
- 15 Hollander, H., 2011. Broedvogelinventarisatie Loonse Waard 2011.
- 16 Hollander, H., 2011. Roodborsttapuiten in het agrarisch gebied rond Wijchen in 2011.
- 17 Hollander, H., 2011. Zoogdierwaarnemingen in en om Wijchen in 2011.
- 18 Hollander, H., 2012. Resultaten van vijf jaar Meetnet Urbane Soorten in Wijchen-Zuid (2007-2012).
- 19 Hollander, H., 2012. Monitoring natuurgebied Kerkeveld, 2012.
- 20 Hollander, H., 2012. Monitoring Wijchens Meer-west, Wijchen, 2012.
- 21 Hollander, H., 2012. Roodborsttapuiten rond Wijchen in 2012.
- 22 Hollander, H., 2013. Zoogdierwaarnemingen in en om Wijchen in 2012.
- 23 Hollander, H., 2013. Monitoring Natuurgebied Kerkeveld, Wijchen, 2013.
- 24 Hollander, H., 2013. Broedvogels en planten in het Personenbos (Beuningen) 2013.

Inhoud

INHOUD	3
1 INLEIDING	4
1.1 DOELSTELLING	4
1.2 UITVOERING	4
1.3 LEESWIJZER	4
2 GEBIEDSBESCHRIJVING PERSONNENBOS	5
2.1 LIGGING	5
2.2 GEBIEDSBESCHRIJVING.....	5
2.3 HISTORISCHE KAARTEN	8
4 VOGELS	10
4.1 TERRITORIUM-INDICATIEVE WAARNEMINGEN	10
4.2 TERRITORIA	11
4.3 OVERIGE VOGELWAARNEMINGEN	12
4.4 VERGELIJKING MET EERDERE INVENTARISATIES 1961-1994	12
4.5 VERGELIJKING MET EERDERE WAARNEMINGEN 2005-2013	14
5 PLANTEN	16
5.1 RESULTATEN 2013	16
5.2 HISTORISCHE GEGEVENS	17
6 OVERIGE WAARNEMINGEN	19
6.1 ZOOGDIEREN	19
6.2 DAGVLINDERS	21
6.3 PADDENSTOELEN.....	21
7 LITERATUUR	22

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

De doelstelling van deze inventarisatie is inzicht te krijgen in het voorkomen van broedvogels en planten in het Personenbos, gemeente Beuningen. De inventarisatie is verricht op verzoek van Harry Woesthuis van Staatsbosbeheer Regio Nijmegen.

1.2 Uitvoering

Het veldwerk is uitgevoerd van februari t/m mei 2013 in 12 inventarisatierondes. Eén van de veldbezoeken is 's avonds uitgevoerd. Op 27 mei 2013 kwam er helaas een einde aan mijn veldwerk, vanwege een beenbreuk. Hierdoor kon ik de geplande inventarisatie helaas niet volledig volgens planning uitvoeren.

De uitwerking van de broedvogelinventarisatie is uitgevoerd aan de hand van de Sovon-methode. Met behulp van een clustering zijn territoria van broedvogels onderscheiden. Tijdens alle bezoeken zijn ook waarnemingen van zoogdieren, amfibieën, dagvlinders, libellen en enkele andere insecten genoteerd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beschrijving opgenomen van het studiegebied en hoofdstuk 3 van de gebruikte methode. Hoofdstuk 4 geeft de resultaten van de broedvogelinventarisatie in 2013. Hierbij vindt een vergelijking plaats met eerdere onderzoeken. Hoofdstuk 5 behandelt de plantenwaarnemingen, die ook met eerdere inventarisaties zijn vergeleken. Hoofdstuk 6 geeft een kort overzicht van waarnemingen van zoogdieren, dagvlinders en paddenstoelen tijdens de inventarisatie in 2013.

Blauwe reiger, dood exemplaar in de sloot aan de westzijde van het Personenbos.

2 Gebiedsbeschrijving Personenbos

2.1 Ligging

Het Personenbos ligt in het open gebied tussen Nijmegen, Wijchen en Beuningen (figuur 1). De oppervlakte van het onderzoeksgebied is ongeveer 15,75 ha. Ten noorden en oosten van het bosje ligt de A73. Ten zuiden van het Personenbos ligt het bedrijventerrein Bijsterhuizen. De Nieuwe Wetering loopt tussen het Personenbos en Bijsterhuizen door.

Figuur 1. Ligging Personenbos tussen Beuningen, Nijmegen en Wijchen (GoogleMaps).

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het Personenbos is een smalle strook bos in open agrarisch gebied (Het Broek). Men zegt dat de naam Personenbos komt van een pastoor, een person die het bos beheerde. Langs de noord- en zuidgrens van het bos lopen resp. de Oude en de Nieuwe Wetering. Het bos is in de veertiende eeuw aangelegd voor de houtproductie. Opmerkelijk zijn de verschillende soorten boskavels die achter elkaar liggen: Eikenbos, populierenbos, hakhoutbos, verruigd bos etc. Het is een zeldzaam rivierkleibos met veel verschillende bomen en planten (Het Dijkmagazijn, 1999).

Het bos heeft aan de oostzijde een beschut wandelpad van anderhalve kilometer, vanaf de Elsenpas tot aan de Nieuwe Wetering. Langs het pad liggen vierkante percelen bos met telkens een andere soort bomen: eiken, populieren, wilgen, essen, esdoorn en spaartelgen. Deze zijn begrensd door een sloot (www.beuningen.nl).

In de literatuur wordt het bostype op verschillende manieren aangeduid:

- Het Personenbos is botanisch en ornithologisch van belang. In dit uit essen-iepenbos ontstane eiken-haagbeukenbos komen soorten voor als boskortsteel, groot heksenkruid, gewone vogelmelk, nagelkruid en bosanemoon. Vogels die voorkomen zijn o.a. buizerd, ekster, fitis, heggenmus, leeuwerik, ransuil, sperwer, tuinfluiter, winterkoning en boomklever. Door de ligging van het bosje in het verder open gebied heeft het ook een belangrijke refugiumfunctie (Gemeente Wijchen, 1993).
- De beschrijving op www.wildeplanten.nl neigt naar eiken-haagbeukenbos. Het Personenbos is echter voor geen van beide typen in de verspreidingskaart op deze website aangegeven. Mogelijk is er door de indeling in vakken sprake van delen met verschillende subassociaties.
- Loofbos op vochtige voedselrijke plaatsen (Marcel Bolten op www.waarneming.nl).
- Essen-elzenbos (Goossen & Hommel, 2003).

Figuur 2. Begrenzing onderzoeksgebied 2013.
Links kaart van Staatsbosbeheer, rechts luchtfoto Google Maps.

In de Landschapsvisie 'Landschap in Beweging' (Gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen, 2006) is aangegeven dat het Personenbos aan beide zijden extra moet worden beplant ter bescherming van de bijzondere boskern. Nadelige invloeden op de natuurwaarden van het bos moeten worden vermeden. Anno 2013 is hier (helaas) nog geen sprake van.

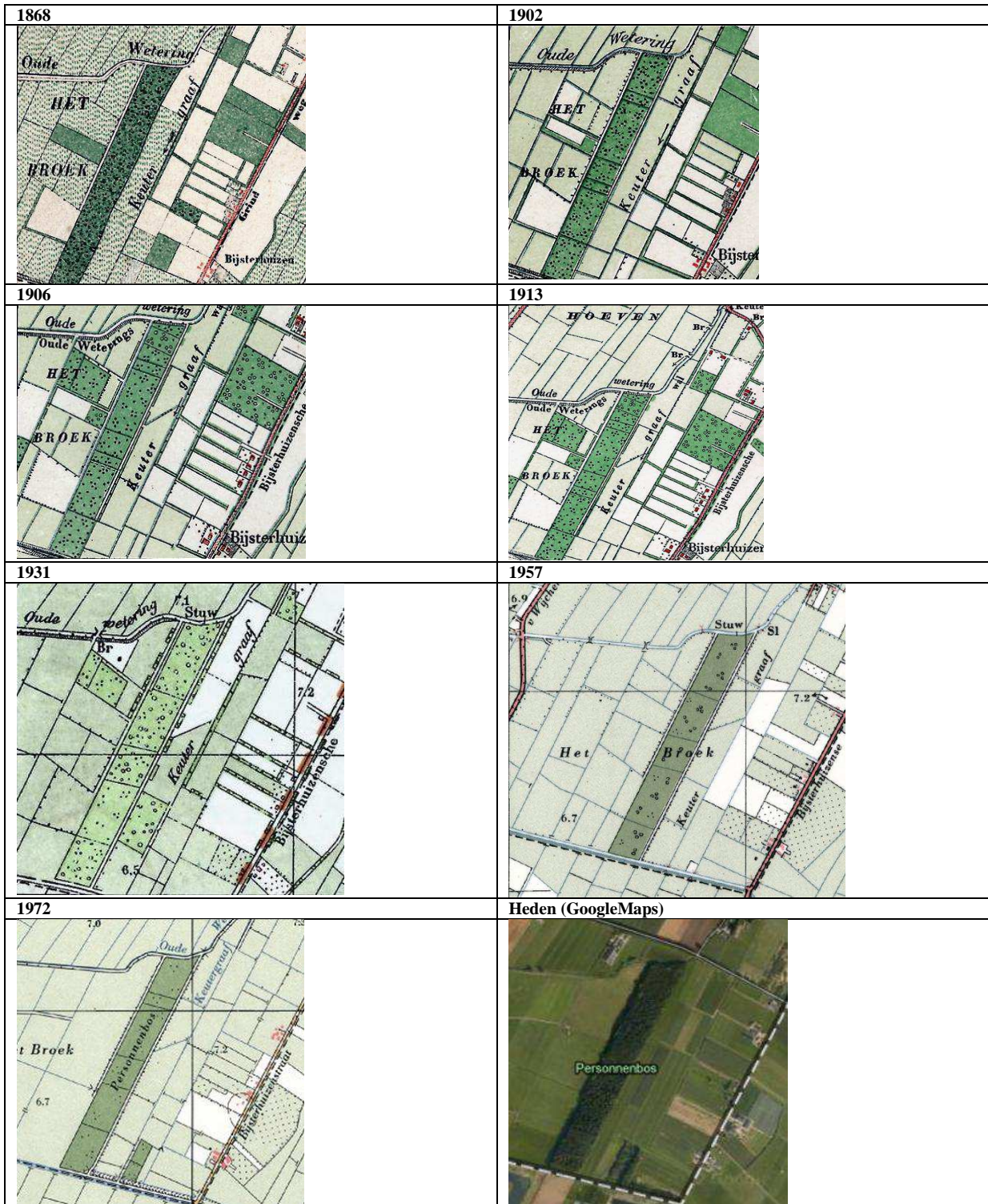
Entree.

Het wandelpad aan de oostzijde.

2.3 Historische kaarten

Op de website www.watwaswaar.nl zijn historische topografische kaarten beschikbaar. In figuur 3 zijn detailkaarten van het Personenbos opgenomen van 1868, 1902, 1906, 1913, 1931, 1957, 1972 en heden. De huidige vorm is herkenbaar op de oude kaarten. Tot 1931 was er ook sprake van andere bospercelen. De naam Personenbos staat pas vanaf 1972 op kaart.

Figuur 3. Het Personenbos op historische kaarten.

3 Methode

Algemeen

De begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Er zijn 11 inventarisatieronden uitgevoerd van januari t/m mei. Tabel 1 geeft een overzicht van data, start- en eindtijden, duur, temperatuur, neerslag en bewolking. De terreinbezoeken zijn steeds gehouden bij gunstig inventarisatieweer. De totale inventarisatieduur bedroeg 20 uur en 11 minuten. In de laatste 3 kolommen is aangegeven van welke soortgroepen per bezoek gegevens zijn genoteerd. Aanvullend is één avondbezoek gepleegd t.b.v. uilen.

Nr	Datum	Start	Eind	Duur	Temp	Neerslag	Bewolking	Dek	V+Z	P	D
1	11-01	10:47	11:46	0:59	0°C	-	10%		X	X	
2	25-01	10:00	11:45	1:45	-6°C	Lichte sn	100%	Sn+ijs	X	X	
3	08-02	09:05	11:15	2:10	1°C	-	90%	Weinig sn	X	X	
4	22-02	09:15	10:45	1:30	-2,5°C	Lichte sn	80→25%	Ijs	X		
5	08-03	08:51	11:18	2:27	8°C	-	100%		X		
6	22-03	08:11	09:41	1:30	-1°C	-	0%	Ijs	X		
7	12-04	10:25	12:30	2:05	10°C	-	80%		X	X	
8	26-04	05:40	06:55	1:15	8°C	-	80%		X	X	
9	10-05	09:04	11:09	2:05	13°C	-	95%		X	X	X
10	17-05	04:51	06:23	1:32	9,5°C	-	100%		X		
11	24-05	09:22	12:15	2:53	10°C	-	50%		X	X	X

Tabel 1. Overzicht inventarisatierondes (sn = sneeuw). V= vogels, Z= zoogdieren, P = planten, D = dagvlinders.

Broedvogels

De broedvogelinventarisatie is uitgevoerd volgens de Sovon-methode (Van Dijk & Boele, 2011). Territoriumindicatieve waarnemingen zijn vastgelegd op rondekaarten. Aan het eind van de inventarisatie zijn hiervan soortkaarten gemaakt, waarop door clustering het aantal territoria per soort is bepaald (aan de hand van de datumgrenzen en minimum aantal vereiste waarnemingen). Deze waarnemingen zijn besproken in paragraaf 4.1. In paragraaf 4.2 wordt ingegaan op het aantal onderscheiden territoria en de territoriumdichtheid. Overige (niet-territoriumindicatieve) waarnemingen zijn besproken in paragraaf 4.3. In paragraaf 4.4 wordt een vergelijking gemaakt met eerdere broedvogelinventarisaties van 1961 t/m 1994 en in paragraaf 4.5 met waarnemingen van 2005 t/m 2012 (www.waarneming.nl).

Tijdens één avondbezoek (donker) is geluid van bos- en ransuil afgespeeld op diverse punten langs het oostelijke wandelpad, echter zonder resultaat (niet in tabel 1 opgenomen).

Planten

Er is gewerkt met een streeplijst per vak, gebaseerd op eerdere planteninventarisaties in 1961, 1969 en 1995. Hiermee zijn de resultaten uit 2013 ook vergeleken, evenals met eerdere waarnemingen (www.waarneming.nl). De plantenwaarnemingen zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

Overige waarnemingen

Tijdens alle rondes zijn overige waarnemingen genoteerd. Deze zijn besproken in hoofdstuk 6. Hierbij is geen sprake van een systematische verzameling van gegevens. Alleen waarnemingen van zoogdieren, dagvlinders en paddenstoelen zijn opgenomen.

4 Vogels

4.1 Territorium-indicatieve waarnemingen

In totaal zijn tijdens de inventarisatie 40 vogelsoorten in het onderzoeksgebied waargenomen. Van 9 soorten zijn uitsluitend waarnemingen gedaan buiten de datumgrenzen (paragraaf 4.3). Van 31 soorten zijn territoriale waarnemingen gedaan binnen de datumgrenzen (deze paragraaf)

Tabel 2 geeft een overzicht van het aantal territorium-indicatieve waarnemingen per soort per inventarisatieronde en het totaal aantal waarnemingen.

	Soort	Ronde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Totaal
		Datum	11-01	25-01	08-02	22-02	08-03	22-03	12-04	26-04	10-05	17-05	24-05	
1	Boomklever			2	2	3	2	1		1				11
2	Boomkruiper		1	1	5	2	7	9	7	2	5		4	43
3	Buizerd		1	1	2	3	2	3	5	1	2		2	22
4	Ekster		1	1					2					4
5	Fitis									1				1
6	Gaai		2		2	2	2	2	2	1	2		1	16
7	Grasmus									1	1	1		3
8	Groene specht					1		1	1	1				4
9	Grote bonte specht		2	4	4	6	6	2	2	7	1		2	36
10	Grote lijster						1	1				1		3
11	Havik		1					1		1				3
12	Heggenmus						1		1				2	4
13	Houtduif							2	3	3		5		13
14	Houtsnip			1		2	1	1						5
15	Kauw				1			1						2
16	Koolmees		11	15	32	20	36	19	17	15	4	12		181
17	Matkop			1	3									4
18	Merel		8	8	5	6	5	6	9	9	2	11		69
19	Nijlgans				3	4	4	2	2	1	3	2		21
20	Pimpelmees		2	5	7	10	9	6	1	10		5		55
21	Roodborst			1		1	9	1	12	4	2	12		42
22	Spreeuw						17	2	302	1		2	2	326
23	Staartmees						2	2		1	1			6
24	Tjiftjaf							1	23	16	9	15		64
25	Tuinfluitier										1	1		2
26	Vink		3		1	7	15	22	14	10	5	15		92
27	Wilde eend			2					2					4
28	Winterkoning		4	4	6	2	10	3	9	15	3	14		70
29	Zanglijster			1			4		3	3		6		17
30	Zwarte kraai				2	1	3	7	1	1				15
31	Zwartkop									11	8	18		37
	Totaal		36	47	75	70	136	95	418	116	49	120	13	1175
	Aantal soorten		12	15	16	19	21	23	22	25	15	15	6	189
	Waarn. < datumgr.		0	0	16	16	38	76	386	112	49	118	13	
	Soorten < datumgr.		0	0	4	5	9	17	18	24	15	14	6	

Tabel 2. Aantal waarnemingen per ronde per soort en totaal aantal waarnemingen per soort. De gearceerde waarnemingen zijn gedaan buiten de datumgrenzen van de soort.

Van drie soorten is de inventarisatieperiode compleet afgerond: kauw, nijlgans en wilde eend. Van vijf soorten liep de inventarisatieperiode één week na het laatste bezoek af, boomklever, groene specht, grote lijster, spreeuw en staartmees. Van deze vijf soorten is de inventarisatie

derhalve nagenoeg compleet. Van de overige soorten, met name de zomergasten, is mogelijk sprake van een onderschatting op grond van het feit dat niet de gehele inventarisatieperiode kon worden afgemaakt.

Van spreeuw en koolmees zijn de grootste aantallen waargenomen. Daarna komen (in afnemend aantal) vink, winterkoning, merel en tjiftjaf. Van de fitis is slechts één waarneming gedaan.

4.2 Territoria

De gearceerde waarnemingen in tabel 3 vallen buiten de datumgrenzen en tellen niet mee bij het bepalen van het aantal territoria. Alleen territoriumindicatieve waarnemingen binnen de datumgrenzen tellen hierbij mee. Op basis van de clustering van waarnemingen zijn van 31 soorten territoria vastgesteld. Het aantal territoria per soort en de dichtheid (uitgaande van een oppervlakte van 15,75 ha) is opgenomen in tabel 3. De territoriumkaarten van de vastgestelde soorten zijn opgenomen in bijlage 1.

	Soort	Waarnemingen	Territoria	Dichtheid
1	Boomklever	11	2	0,13
2	Boomkruiper	43	8	0,51
3	Buizerd	22	2	0,13
4	Ekster	4	1	0,06
5	Fitis	1	1	0,06
6	Gaai	16	2	0,13
7	Grasmus	3	1	0,06
8	Groene specht	4	1	0,06
9	Grote bonte specht	36	7	0,44
10	Grote lijster	3	1	0,06
11	Havik	3	1	0,06
12	Heggenmus	4	2	0,13
13	Houtduif	13	5	0,32
14	Houtsnip	5	1	0,06
15	Kauw	2	1	0,06
16	Koolmees	181	19	1,21
17	Matkop	4	2	0,13
18	Merel	69	14	0,89
19	Nijlgans	21	1	0,06
20	Pimpelmees	55	10	0,63
21	Roodborst	42	12	0,76
22	Spreeuw	326	2	0,13
23	Staartmees	6	1	0,06
24	Tjiftjaf	64	22	1,40
25	Tuinfluit	2	1	0,06
26	Vink	92	16	1,02
27	Wilde eend	4	1	0,06
28	Winterkoning	70	17	1,08
29	Zanglijster	17	6	0,38
30	Zwarte kraai	15	3	0,19
31	Zwartkop	37	18	1,14
	Totaal	1175	181	11,49

Tabel 3. Aantal territoria en dichtheid (aantal territoria / hectare) van de in 2013 vastgestelde broedvogelsoorten.

Het aantal territoria per soort varieert van 1 (diverse soorten) tot 22 (tjiftjaf). Overige soorten met meer dan 10 territoria / ha zijn (in afnemend aantal) koolmees, winterkoning, vink, merel, roodborst en pimpelmees. De totale territoriumdichtheid bedraagt 11,49 territoria per ha.

4.3 Overige vogelwaarnemingen

Van 9 soorten zijn overige waarnemingen gedaan. De waarneming van een blauwe reiger betreft een doodvondst (vastgevroren in het ijs, zie foto pagina 4). De waarnemingen zijn samengevat in tabel 4.

	Soort Ronde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Totaal
	Datum	11-01	25-01	08-02	22-02	08-03	22-03	12-04	26-04	10-05	17-05	24-05	
1	Blauwe reiger							1					1
2	Goudvink				2								2
3	Grauwe gans								2				2
4	Groenling				1	2							3
5	Koperwiek						5						5
6	Kramsvogel				1			251					252
7	Putter					1							1
8	Ringmus			1									1
9	Sijs	15	35	10	18								78

Tabel 4. Overige waarnemingen 2013.

4.4 Vergelijking met eerdere inventarisaties 1961-1994

Van Staatsbosbeheer (Hans Vink) zijn gegevens van eerdere broedvogelinventarisaties van het Personenbos verkregen. Dit betreft Anonymus (1961), R. Honing (1977), A. Reijnen (1979 t/m 1983), Marc Schols (1991 en t/m 1992) en A. van den Berg (1994). In tabel 5 is het aantal territoria / broedparen uit deze inventarisaties vergeleken met het aantal dat in 2013 is vastgesteld. In een aantal eerdere inventarisaties is waarschijnlijk ook de Nieuwe Wetering meegenomen, getuige de genoemde water- en moerassoorten. Deze soorten zijn uit de tabel gelaten.

In totaal zijn in alle inventarisaties 59 broedvogelsoorten vastgesteld. In 2013 is dit met 31 circa de helft.

Voor een groot deel gaat het om incidentele broedgevallen (appelvink, blauwe reiger, bosuil, fluitier, goudhaan, goudvink, kleine bonte specht, kuifmees en zwarte mees.

Daarnaast zijn er soorten die in het verleden in meerdere jaren met grotere aantallen een vaste broedvogel waren: boomvalk, bosrietzanger, braamsluiper, fazant, gekraagde roodstaart, holenduif, kneu, koekoek, nachtegaal, ransuil, ringmus, roek, spotvogel en wielewaal. Deze soorten zijn in 2013 (m.u.v. goudvink en ringmus voor de eerste datumgrens) niet waargenomen. Het zijn met name de meer kritische soorten die ook landelijk een achteruitgang vertonen, die zijn verdwenen. Er is in de loop der jaren duidelijk sprake van een verarming van de broedvogelstand van het Personenbos.

Van 1992 t/m 1999 heeft het Personenbos een roekenkolonie gehuisvest. Het aantal broedparen bedroeg resp. 15, 60, 81, 116, 40, 43, 15 en 6 (gegevens Sovon, met dank aan Joost van Bruggen).

Soort	1961	1977 R. Ho- ning	1979	1980	1981	1982	1983	1991 Broedv Marc Schols	1992 Broedv Marc Schols	1993	1994 A. van den Bergh	2013 Dit rapport
Appelvink								1	1			
Blauwe reiger											3	
Boomklever								2	1			2
Boomkruiper			2	4			5	6	8		4	8
Boomvalk		1	1	1			1				1	
Bosrietzanger		1	1	1	1	1	1		1			
Bosuil											1	
Braamsluiper		1					1	5	2			
Buizerd								1	1		2	2
Ekster	3		10	9			10	-				1
Fazant			5	4			4	3				
Fitis		10- 15	7	9			11	13				1
Fluiter								1				
Gaai	1		3	4			4	8				2
Gekraagde roodstaart			2	1				1	1			
Goudhaan								2				
Goudvink								1				
Grasmus		10- 15	1	1	1	1	1	3	3			1
Grauwe vliegenvanger		1	4	4			3					
Groene specht								2	4			1
Groenling		1										
Grote bonte specht		2	2	2	1	1	1	4	1		3	7
Grote lijster	1	2	4	3			3	1	3			1
Havik												1
Heggenmus		Div.	13	12	19	13	12	12				2
Holenduif			5	4	3	3	3	2				
Houtduif	6		56	53			58	8				5
Houtsnip									1			1
Kauw								2				1
Kleine bonte specht		?						1				
Kneu			3	2			2					
Koekoek			2	2	2	2	2	1				
Koolmees	1	1	13	12			14	-				19
Kramsvogel		1										
Kuifmees								2				
Matkop			5	5	6	6	6	1	2			2
Merel	4	6	62	61			61	26				14
Nachttegaal		8	5	5	4	3	2	1	1		1	
Nijlgans												1
Pimpelmees	1		7	11			12	-				10
Ransuil		8	2	1			1					
Ringmus		4-6	8	7			11	4				
Roek									15	5	85	
Roodborst	2	10	6	8	9	7	8	19				12

Spotvogel		3	5	6	5	6	4	1	3			
Spreeuw	100		24	46			51	-				2
Staartmees			2			3	3	6				1
Tjiftjaf	1	>25	46	42			38	12				22
Torenavalk	1	1	1	1			1				1	
Tuinfluitier		15-20	14	17	18	19	11	7				1
Vink		1	10	12			9	-				16
Wielewaal		1	2	2	2	2	1	1	1			
Wilde eend			2	1			2					1
Winterkoning	1	10-15	40	43			38	18				17
Zanglijster	1	5-10	6	7			6	2	2			6
Zomertortel	2		11	12	12	10	11					
Zwarte kraai		x	10	11			12	3				3
Zwarte mees								1				
Zwartkop		10-15	14	12	10	10	11	9				18
Soorten	14	28	39	39	14	15	39	38	18	1	9	31

Tabel 5. Gegevens van broedvogelinventarisaties Personenbos 1961-2013.
De geel gemarkeerde soorten zijn in 2013 als broedvogel aangetroffen.

4.5 Vergelijking met eerdere waarnemingen 2005-2013

In tabel 6 is een vergelijking van de waarnemingen in 2013 met eerdere waarnemingen van derden (www.waarneming.nl). De tabel geeft het aantal waarnemingen per jaar.

In 2013 is op 3 april door Twan Teunissen een roepende bosuil waargenomen (niet in dit onderzoek aangetroffen).

Soort	< 2005	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boomklever			8	4					8
Boomkruiper			4	1	1	3			13
Bosrietzanger							1		
Bosuil									1
Buizerd								1	13
Ekster						2			3
Fitis		1							1
Gaai			3			1			9
Glanskop				1					
Goudhaan				3					
Goudvink									2
Grasmus							1		2
Groene specht			3	1	1	4		2	4
Groenling			1						2
Grote bonte specht			7	2	1	5	1	1	17
Grote lijster			1						4
Havik			1			2			3
Heggenmus			4						2
Houtduif			1			1	1		4
Houtsnip	1			1					5
Kleine karekiet				1					
Koekoek	2		1	1					
Koolmees			5	3	1	4	1		10
Koperwiek			4		2				2
Kramsvogel	2			3		1			1
Matkop			4		1	1			3
Merel			6	1	1	3			10
Nachttegaal	1								
Pimpelmees			4		1	4			9
Putter									1
Rietgors				3		2			
Roodborst			6	2		3			7
Sijs			1	3	1	1			4
Sperwer			1	3	1				
Spreeuw			2		1				5
Staartmees			3	3	1	3		2	5
Tjiftjaf			2	1		4	1		5
Tuinfluitier						1			1
Vink			5	1		4	1		8
Winterkoning			7	4	2	4	1	1	10
Zanglijster			2	1					5
Zwarte kraai	1 (670) slaapplaats			2	1	4	1		6
Zwartkop			1	1		3	1		2
Soorten	5	1	26	23	14	22	10	4	35

Tabel 6. Vergelijking aantal waarnemingen per soort per periode/jaar (www.waarneming.nl); zomer- en wintervogels; 2013 is inclusief waarnemingen in dit rapport.

5 Planten

5.1 Resultaten 2013

Er zijn in totaal 74 plantensoorten in 2013 waargenomen (tabel 7). Een aantal grassen en zeggen is wel gefotografeerd, maar nog niet op naam gebracht. Hierbij is de aanwezigheid per vak genoteerd, maar ook van de entree, oeverzone van de Nieuwe Wetering (oever) en de wal langs de noordelijke westrand (wal).

	Soort	Entree	A	B	D	E	F	G	H	J	K	L	oever	wal
1	aalbes				1									
2	bosandoorn		1									1		
3	bosanemoon		1			1	1	1	1	1	1	1		
4	bostulp		1											
5	daslook		1											
6	echte valeriaan	1	1				1				1			1
7	eenstijlige meidoorn		1	1	1	1	1		1		1	1		
8	es		1	1	1	1				1		1		
9	esdoorn		1	1	1	1				1				
10	fluitenkruid	1	1			1				1	1	1	1	
11	framboos				1	1			1	1		1		
12	gele lis					1	1			1	1	1	1	1
13	gevlekte aronskelk		1		1									
14	gewone berenklauw											1		
15	gewone braam		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1
16	gewone salomonszegel		1											
17	gewone vlier		1			1	1			1	1	1		
18	gewone vogelkers		1	1		1	1	1	1	1	1	1		1
19	gewone vogelmelk		1											
20	gewoon barbarakruid											1		
21	grote brandnetel	1	1	1			1		1	1		1		1
22	grote vossenstaart	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1		1
23	haagbeuk					1	1			1				
24	hazelaar					1	1							
25	hennepnetel					1								
27	hondsdrif		1									1	1	1
28	hondsroos												1	
29	hop		1								1	1		
30	kleefkruid	1	1	1	1	1	1		1	1		1		1
31	klein kroos					1	1		1	1	1			1
32	kleine veldkers									1				1
33	koolzaad												1	
34	kraailook		1											
35	kruisbladwalstro												1	
36	lelietje van dalen		1											
37	lidrus			1		1				1	1			1
38	liesgras		1		1	1	1					1		
39	lijsterbes		1		1	1								
40	look-zonder-look	1	1	1		1	1		1	1	1	1	1	1
41	mannetjesvaren		1									1		
42	meidoorn		1			1					1	1		
43	moeraswolfsmelk						1		1					
44	moeraszegge						1							
45	oeverzegge				1		1					1	1	1
46	paardenbloem		1		1	1				1	1	1		
47	paarse dovenetel			1	1							1		

48	pinksterbloem									1				1
49	ridderzuring		1	1							1			1
50	riet										1	1		
51	rietgras					1	1							
52	robertskruid											1		
53	rode kornelje		1			1	1		1					
54	ruw beemdgras												1	
55	ruw walstro												1	
56	schaduwgras		1	1	1							1		
57	scherpe boterbloem	1	1										1	1
58	scherpe zegge												1	
59	sleedoorn	1	1	1	1	1	1			1		1		1
60	smeerwortel												1	1
61	speenkruid		1	1	1	1	1		1	1	1	1		1
62	speerdistel												1	1
63	stinkende gouwe								1					
64	veldkers				1	1	1					1		
65	vingerhelmbloem		1											
66	vogelmuur		1									1		
67	vogelwikke												1	
68	wilde kamperfoelie				1									
69	wilg spec.					1			1					
70	witbol	1	1	1					1					
71	zoete kers		1							1				
72	zomereik	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1		1
73	zwarte els		1	1	1		1		1	1	1	1		1
74	boskortsteel		1									1		
	Aantal soorten per vak	10	41	18	21	29	26	3	17	25	20	34	15	22

Tabel 7. Plantenwaarnemingen 2013.

Vak A en vak L zijn de meest soortenrijke vakken (resp. 40 en 33 soorten). Bostulp, daslook, gewone salomonszegel, lelietje van dalen en vingerhelmbloem zijn uitsluitend gevonden in de zuidoostpunt van vak A, bij een gebouwde hut in een aangelegd tuintje. Hierdoor kan worden getwijfeld aan het van nature voorkomen van deze soorten ter plaatse.

Overige opvallende soorten in 2013:

- Boskortsteel.
- Gevlekte aronskelk
- Gewone vogelmelk
- Kraailook
- Kruisbladwalstro
- Moeraswolfsmelk

5.2 Historische gegevens

In 1961 is tijdens een KJN-kamp een inventarisatie gemaakt van het Personenbos (Anonymus, 1961). Op 27 juli van dat jaar zijn de soorten genoteerd langs de rand (52 soorten), in het bos (56 soorten) en op een kapvlakte ('kaalkap'; 32 soorten).

Beijk (1969) bezocht het Personenbos op 29 mei 1969. Hij geeft 77 soorten, waarvan als belangrijkste boskortsteel, heksenkruid, zenegroen, boszegge, vogelmelk, gele dovenetel, moeraswolfsmelk en breedbladige wespenorchis.

Barendse (1995) inventariseerde het Personenbos in 1995 in 6 bezoeken. De verspreiding van een aantal soorten heeft hij weergegeven op kaart:

- Soorten van bos en struweel op natte matig voedselrijke bodems: gewone engelwortel, echte valeriaan, bosbies en ruwe smeele.
- Soorten van bos en struweel op vochtige matig voedselrijke bodem: geel nagelkruid, bosandoorn, gewone vogelmelk, bosanemoon, boskortsteel en speenkruid.
- Soorten van ruigte/grasland op vochtige matig voedselrijke (kalkrijke) bodem: viltig kruiskruid, kruisbladwalstro, glad walstro en gewone ereprijs.

Daarnaast trof hij bosbies en gevlekte aronskelk aan.

In 2000 (bron onbekend) zijn 8 soorten, waaronder gewone vogelmelk, boszegge en moeraswolfsmelk en bosanemoon genoteerd.

Op www.waarneming.nl zijn waarnemingen opgenomen van 2008 en 2012 (Marcel Bolten en Twan Teunissen).

Figuur 4. Linksboven: gevlekte aronskelk (vegetatief), linksonder: moeraswolfsmelk, rechts: kruisbladwalstro.

6 Overige waarnemingen

6.1 Zoogdieren

Er zijn in 2013 (sporen van) 5 zoogdiersoorten aangetroffen (tabel 8), naast niet verder gedetermineerde plukresten van vos of marterachtige. Van haas betreft het 2 zichtwaarnemingen, van mol uitsluitend molshopen; van vos één burchtlocatie en van konijn 1 zichtwaarneming en 1 bovenschedel.

In het Personenbos leeft een kleine populatie reeën van ten minste 8 exemplaren, die foerageren op de omliggende graslanden. Vanaf het eerste bezoek in januari werden op diverse plaatsen in het bosje ligplekken, looppaden, loopsporen (sneeuw, modder) en uitwerpselen gevonden. Overdag werden regelmatig individuele of kleine groepjes reeën opgeschrikt, die zich vervolgens uit de voeten maakten. In de vroege ochtend werden zowel aan de west- als de oostzijde van het bos foeragerende reeën gezien. De waarnemingen zijn ingetekend in figuur 5.

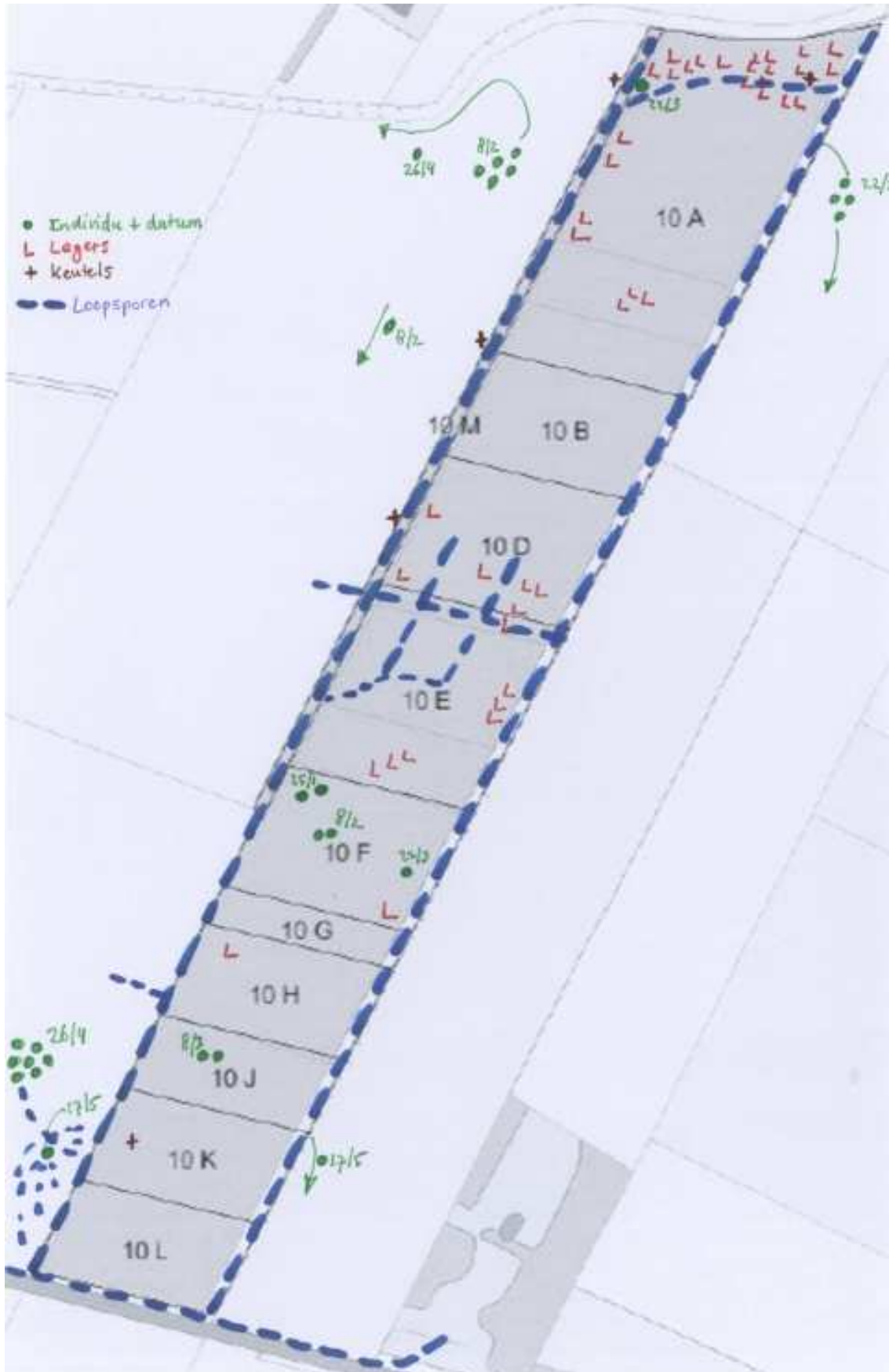
Zoogdieren	11-1	25-1	8-2	22-02	8-3	22-3	12-4	26-4	10-5	17-5	24-5	Totaal
Haas			1					1				2
Ree	2	2	8	5	2	2		8		2		30
<i>Legers</i>		8	12		7	1	9	3				
<i>Keutels</i>		2		1	1							
Mol	2	4	3	4	9			1				23
Vos		1										1
Konijn		1										1
Plukresten v/m					2		2	2			1	7

Tabel 8. Zoogdierwaarnemingen 2013. v/m = vos of marterachtige.

De in 2013 waargenomen soorten zijn in voorgaande jaren ook waargenomen (tabel 9). Daarnaast zijn in het verleden das en egel waargenomen.

	Zoogdieren	1969	1994	<2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Das (sporen)		x			1					
2	Egel	x									
3	Haas		x			1					x
4	Konijn										x
5	Mol (sporen)						1	2			x
6	Ree		x	1	1	2 (15)		1		2 (7)	x
7	Vos		x								x

Tabel 9. Waarnemingen zoogdieren 1969 (Anonymus), 1994 (A. van den Bergh), 2007 t/m 2013 (www.waarneming.nl).

Figuur 5. Terreingebruik ree: zichtwaarnemingen met datum, legers, keutels en loopsporen.

Er is een voormalige dassenburcht aan de zuidrand langs de Nieuwe Wetering. De restanten zijn nog herkenbaar. In Moll (2002) is het Personenbos opgenomen in een overzicht van verdwenen burchten in het Rijk van Nijmegen in de periode 1995-2000: “Als vervallen geldt ook de als onbewoond bekend staande lokatie in het Personenbos (Beuningen)”. In 2008 zijn tevens sporen in het zuidelijk deel gevonden.

6.2 *Dagvlinders*

Er zijn in 2013 op 2 dagen 3 vlindersoorten aangetroffen (tabel 10).

Dagvlinders	10-05	24-05	Totaal
bont zandoogje		3	3
klein geaderd witje		4	4
klein koolwitje	5		5

Tabel 10. Waarnemingen dagvlinders 2013.

De waarnemingen uit eerdere jaren zijn samengevat in tabel 11.

	Dagvlinders	1972	2010	2011	2013
1	Bont zandoogje		1(1)	1(1)	X
2	Citroenvlinder	1(1)			
3	Klein geaderd witje				X
4	Klein koolwitje				X
5	Oranjetipje		1 (3)		

Tabel 11. Waarnemingen dagvlinders 1972 en 2010 t/m 2013.

6.3 *Paddenstoelen*

In 2013 zijn gewone trilzwam, peervormige stuifzwam (beide 8 februari) en zilveren boomkussen (26 april) waargenomen (figuur 4).

Figuur 4. Gele trilzwam, peervormige stuifzwam en zilveren boomkussen.

7 Literatuur

- Anonymus, 1961. Inventarisatieverslag Personenbos, vegetatie. Katholieke Jeugdbond voor Natuurstudie (K.J.N.). 27-7-1961; zomerkamp. 7 p.
- Anonymus, 2000. Object Personenbos. Kartering van flora-elementen en broedvogels, 1999/2000. Staatsbosbeheer.
- Barendse, R., 1996, Planten in het Personenbos in 1995. Dubbelloof (NJN) 3a: 10-19.
- Beijk, B.P.J., 1969. Plantenwaarnemingen Personenbos. 2 p.
- Bergh, A. van den, 1994. Personenbos, vak 10, broedvogelinventarisatie 1994.
- Dijk, A.J. van & A. Boele, 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen, 2006. Landschapsvisie 'Landschap n Beweging'. Landschapsontwikkelingsplan. DLV Groen & Ruimte/Brons & Partners, Dronten/Culemborg.
- Gemeente Wijchen, 1993. Groenstructuurplan Wijchen. Deel A. Ontwerp. Blz. 24.
- Goossen, C.M. & P.W.F.M. Hommel, 2003. Bos in water, Water in bos. Beleving van bossen aan en in water. Alterra-rapport 886. Alterra, Wageningen.
- Het Dijkmagazijn, 1999. Wegwijs in Natuurlijk Beuningen, onmiskenbaar waterland.
- Honing, R., 1979. Vogels in het Peronnenbos. Mourik 5(6): 194.
- Ministerie van LNV, 2004. Rode lijst vogels.
- Moll, G.C.M. van, 2002. Verspreiding van de Das in Nederland 1995-2000. Ministerie van LNV, Expertisecentrum, Wageningen.
- Reijnen, C.M.H., 1983. Broedvogelinventarisatie Personenbos, 1979-1983. 30 p.
- Schols, M, 1991 en 1992. Personenbos, telgegevens kwantitatieve broedvogels. Ca 40 p.

Websites

- [www.beuningen.nl/Over Beuningen/Dagje uit/Recreatie/Natuur](http://www.beuningen.nl/Over_Beuningen/Dagje_uit/Recreatie/Natuur)
- www.waarneming.nl/
- www.wildeplanten.nl/